

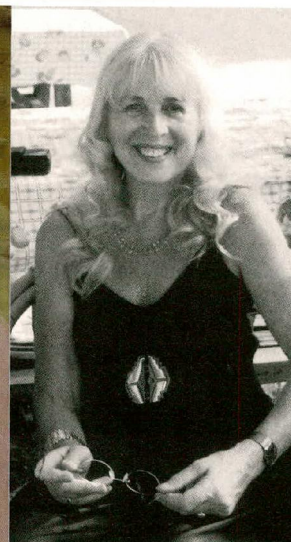
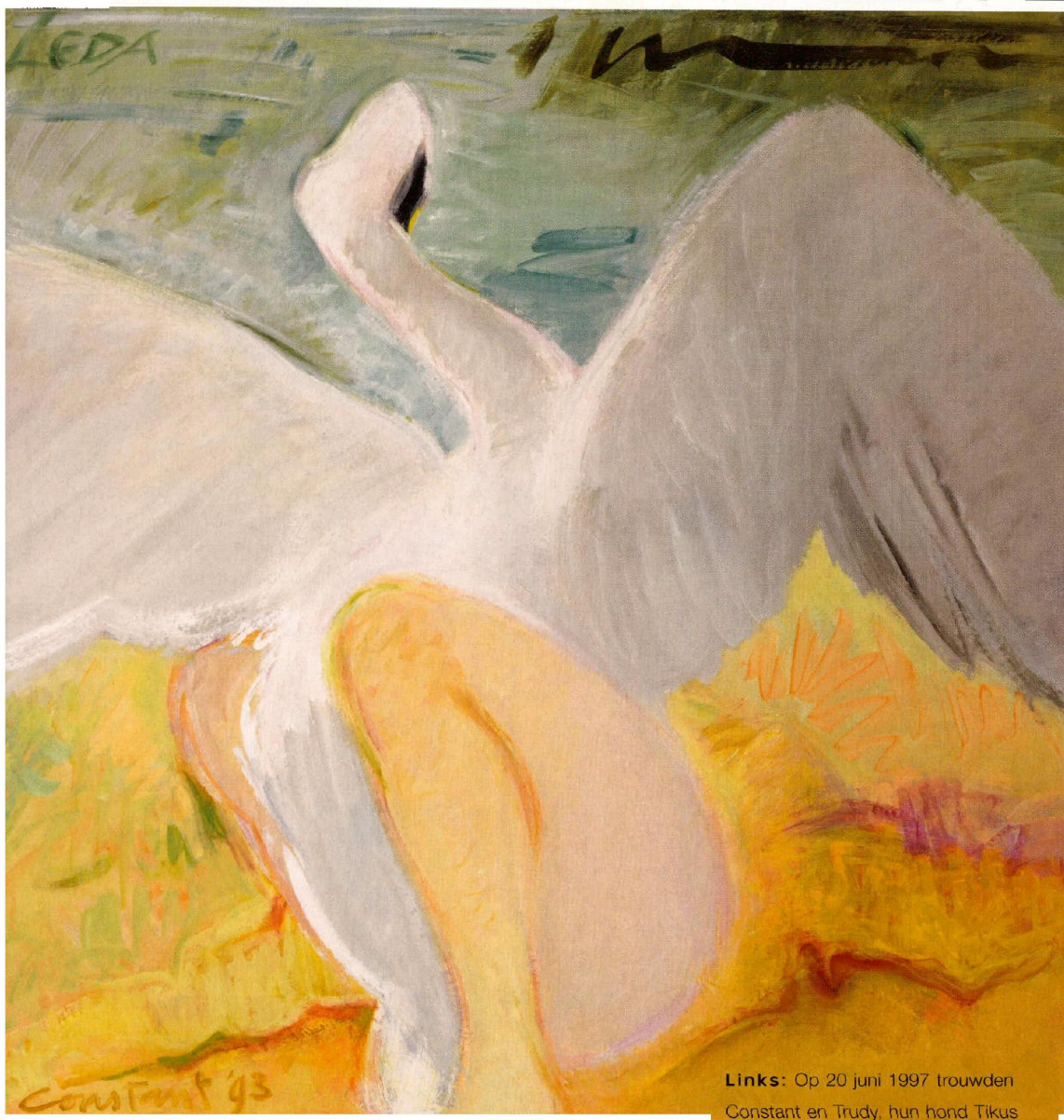

146 NOUVEAU 2016

GEMEENTEMUSEUM - alleen in DEN HAAG

DE BIJZONDERE ERFENIS VAN CONSTANT

Zijn weduwe Trudy
**‘HET WAS EEN EER OM
MET HEM TE LEVEN’**

Links: Op 20 juni 1997 trouwden Constant en Trudy, hun hond Tikus als extra getuige. **Boven:** *Leda*, uit 1993.

Met 'New Babylon' wordt in Gemeentemuseum Den Haag Constant Nieuwenhuys geëerd. De erfenis van de Cobra-kunstenaar is in goede handen bij zijn weduwe Trudy Nieuwenhuys, die het werk van haar man hartstochtelijk promoot.

Les Belles Fesses uit 1984 bracht Constant en Trudy bij elkaar.
Onder: Een zelfportret uit 1994.

Van het privéleven van de kunstschilder weet ze niets af: Constant is in die periode voor de tweede keer gescheiden en heeft vier kinderen. Pas veel later, als Trudy een relatie met hem heeft, vertelt hij haar hoe verdrietig hij was toen zijn vriend, kunstschilder Asger Jorn, lid van de Deense Cobra-afdeling, er met zijn eerste vrouw Matie vandoor ging. Het gezin viel daardoor uiteen; Constants oudste zoon Victor bleef bij hem, de dochters Martha en Olga gingen met hun moeder bij Jorn in Denemarken wonen. Constant stortte zich daarna op zijn werk. Rond zijn verjaardag schildert hij eerst *Feest van droefenis*, daarna het doek *La femme terrible*, een zwangere vrouw met een apenstaart. "Maar ik herinner me dat zijn gepijnigde gezicht plots opklaarde toen hij zijn verhaal besloot met: 'Ach, ik ben Jorn nu wel dankbaar, anders had ik die andere leuke vrouwen niet ontmoet.'"

Een slanke, goedverzorgde vrouw van bijna vijftig jaar loopt in het schemerdonker gearmd met een lange, 21 jaar oudere man over straat in Amsterdam. Het is Trudy met haar vriend, de kunstenaar Constant, die ze zes jaar daarvoor heeft leren kennen. Waarschijnlijk neemt Constant haar mee naar een café waar een orkestje speelt of naar een restaurant waar Tikus, de terriër die hem altijd vergezelt, onder tafel mag liggen en een bak water krijgt. Ook tijdens een avondje uit is Constant in gedachten aan het ontwerpen en creëren. Trudy moet glimlachen als hij haar het zoveelste huis aanwijst dat te koop staat en hij zich voorstelt hoe hij het zou inrichten als ze daar samen zouden wonen.

Trudy heeft zijn naam nog niet eerder gehoord als ze in 1962, precies twintig jaar oud, een Cobra-tentoonstelling bezoekt in het Stedelijk Museum Amsterdam. Na die middag is Constant haar favoriete kunstschilder. "Karel Appel was in die tijd al een bekende naam, maar het werk van Constant, tot dat moment een onbekende voor mij, raakte me veel meer. De wijze waarop hij zijn fantasie uitte, hoe hij schilderde zonder contouren: prachtig."

ZIGEUNERS

Nadat Trudy het werk van Constant in het museum heeft gezien, leest ze meer over hem. Ze komt erachter dat de kunstenaar in 1956 in Alba een groep zigeuners leerde kennen. Hun levenswijze past bij zijn vrije geest: ze hebben geen saaie kantoorbaan, leven een vrij leven en maken schijnbaar de hele dag muziek. Maar Constant heeft ook zeer met zijn nieuwe vrienden te doen; hun tentenkamp staat in de modder en de hygiëne is ronduit slecht. Eenmaal terug in Nederland maakt Constant een maquette: *Ontwerp voor een zigeunerkamp*.

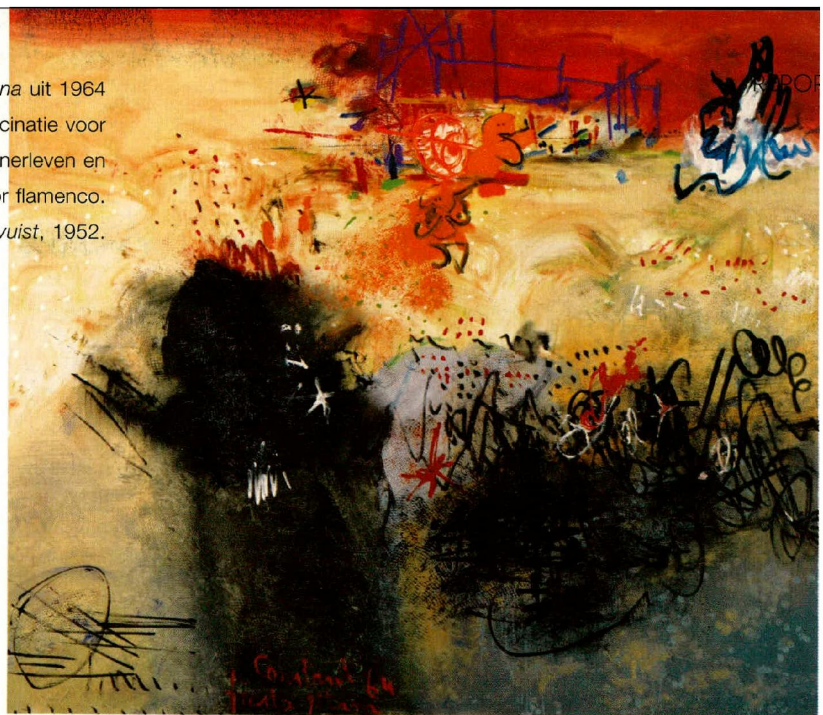
Het schaalmodel prikkelt zijn fantasie en hij droomt over een nieuwe wereld waarin mensen niet meer hoeven te werken; dat doen machines voor hen. Ze mogen de hele dag spelen en creatief bezig zijn en hebben geen vaste verblijfplaats meer. De wanden, trappen en vloeren in zijn ontwerpen zijn allemaal verplaatsbaar. In de achttien jaar daarna werkt hij gestaag aan plattegronden, maquettes en tekeningen om New Babylon, zijn imaginaire stad, vorm te geven. Trudy ziet later dat Constant zelf beslist geen

– FONDATION – CONSTANT

Na de dood van Constant richt Trudy Nieuwenhuys-van der Horst samen met haar dochter Kim de Fondation Constant op. Een stichting die als doel heeft het oeuvre van Constant Nieuwenhuys te beheren en te promoten. Samen met fotograaf Tom Haartsen werkt zij momenteel aan een catalogus van het oeuvre van Constant.

Rechts: *Fiesta Gitana* uit 1964
 toont Constants fascinatie voor
 het vrije zigeunerleven en
 de liefde voor flamenco.
Onder: *De rode vuist*, 1952.

Nieuw-Babyloniër is. Hij heeft juist behoefte aan routine: 's morgens ontbijten met thee, de krant lezen en dan een uur toonladders spelen op zijn cimbaal. Om twaalf uur naar zijn atelier; een paar uur schilderen. Om dan opnieuw cimbaal of gitaar te spelen en daarna te schilderen tot het donker wordt. "In zijn hoofd was hij heel vrij, vol ideeën en creativiteit. Een contradictie met de manier waarop hij leefde."

VAZEN OF BILLEN

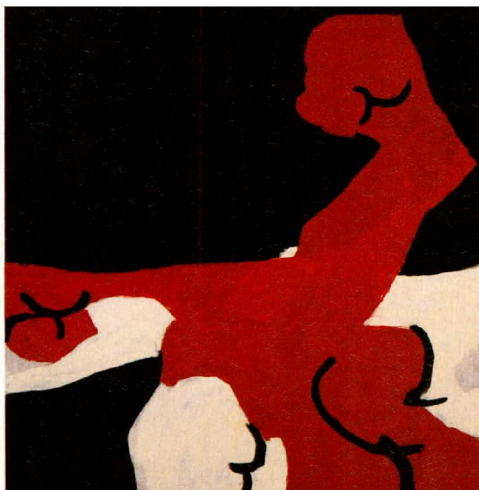
In 1986 is Trudy een onafhankelijke, bewust ongehuwde-moeder van begin veertig. Ze heeft een eigen bedrijf en verdient genoeg geld om met haar dochter Kim in een statig herenhuis in Utrecht te wonen en eindelijk een mooi werk van haar favoriete kunstenaar te kopen. Ze betaalt 12.000 gulden voor een aquarel waar ze twee fraai vormgegeven vazen in denkt te zien: *Les Belles Fesses*.

Een paar jaar daarna belt de kunsthandelaar: er moet een foto gemaakt worden van *Les Belles Fesses* voor Constants tweede boek. Trudy brengt de aquarel naar de galerie. Maar wanneer ze een jaar later bij de tentoonstelling in de rij staat om het boek te laten signeren, ziet ze dat haar aquarel er niet in staat. "Waarom staat mijn *Belles Fesses* niet in uw boek?" vraagt ze verontwaardigd als ze aan de beurt is. Constant glimlacht, en ze ziet zijn ogen langs haar lichaam glijden. Terwijl hij het boek openslaat om het te signeren, vraagt hij: "Hoe heet u?" Voor in het boek schrijft hij in het Frans: 'Met sympathie voor Trudy, het spijt me dat haar mooie billen ontbreken.' Met blosjes op haar wangen realiseert ze zich dat '*belles fesses*' niet 'mooie vazen' betekent, maar 'mooie billen'. Wanneer ze even later een andere aquarel aan de muur bestudeert, tikt Constant op haar schouder. Hij is vriendelijk en wil haar graag, als goedmaker, zijn eerste boek schenken. Ook nodigt hij haar uit om een bezoek te brengen aan zijn atelier in Amsterdam. Dat doet ze. "Van tevoren vond ik het heel spannend, maar eenmaal in zijn

atelier hadden we zo'n leuk gesprek. Het voelde alsof ik hem al eeuwen kende. Helemaal onder de indruk, op vleugelen der liefde, reed ik na een paar uur weer terug naar Utrecht."

LEEFTIJDSVERSCHIL

Trudy, die als onafhankelijke feministe nooit een man nodig had, is verliefd. "Constant was de eerste man bij wie ik me kwetsbaar op durfde te stellen. Door hem kwam mijn zachte kant naar boven." Trudy merkt niets van het leeftijdsverschil. Wat haar wél opvalt, is zijn ouderwetse hoffelijkheid: hij houdt de deur voor haar open als ze een café binnengaan en in restaurants helpt hij haar in haar jas. "Ik hield daarvan, maar bleef geëmancipeerd. Ik betaalde dus voor mezelf. Ook al vond hij dat moeilijk in het begin." Hun relatie verdiept zich. Trudy geniet enorm als ze Constant thuis flamencoliederen hoort zingen en gitaar hoort spelen. Ze gaat op flamencoles en koopt een Spaanse jurk, zodat zij erbij kan dansen. Dat Constant ook een bevlogen kunstenaar is, een workaholic, vindt ze eigenlijk wel prettig. Een man die al zijn aandacht op haar richt, benauwt haar. "We hadden allebei veel behoefte aan vrijheid. Ik denk dat we elkaar daarop uitgekozen hebben." In 1997 trouwt ze met haar 'prins op het witte paard', die dan al 77 jaar is. Na acht gelukkige huwelijksjaren overlijdt Constant in 2005. Trudy zit op de rand van zijn bed, met haar arm om hem heen, als hij zijn laatste adem uitblaast. Ze belooft haar man dat ze een catalogus zal schrijven met een overzicht van zijn volledige oeuvre en dat zij er alles aan zal doen om zijn werk in belangrijke musea tentoon te laten stellen. "Constant kon schilderen, architecturale maquettes ontwerpen, hij was muzisch en een fantastisch schrijver. Zo'n begaafd persoon is een genie. En het was voor mij een eer om met hem te mogen leven." □

De tentoonstelling *Constant - New Babylon* is van 28 mei t/m 25 september te zien in het Gemeentemuseum Den Haag.
www.gemeentemuseumdenhaag.nl